

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/140887,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-Konferenc.html>
27.04.2024, 06:59

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Konferencja prasowa IPN online

23 marca 2021 w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” im. Janusza Kurtyki w Warszawie odbyła się konferencja prasowa poświęcona działaniom Instytutu w związku z Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. W wydarzeniu wzięli udział: dr Jarosław Szarek, prezes IPN; dr Mateusz Szpytma, wiceprezes IPN; Mateusz Matyszkowicz, członek Zarządu Telewizji Polskiej oraz Jacek Papis, reżyser filmu „Polmission. Tajemnice paszportów”. Zapraszamy do obejrzenia retransmisji na kanale IPNtv.

Podczas konferencji prasowej został zaprezentowany trailer filmu „Polmission. Tajemnice paszportów”. Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek zachęcił do obejrzenia filmu (koprodukcja IPN), którego premiera telewizyjna odbędzie się 24 marca 2021, o godz. 21:00, w TVP1.

Mówiąc o Polakach ratujących Żydów podczas okupacji, dr Jarosław Szarek stwierdził:

Swymi czynami wzniesli się na wyżyny człowieczeństwa, jednocześnie pozostawiając nadzieję, że dobro w człowieku zawsze zwycięży nad złem, nawet kiedy za tym złem stoją potężne siły. Niekiedy cena zwycięstwa dobra nad złem jest bardzo wysoka. Oni tę najwyższą

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Konferencja prasowa IPN – 23 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek. Konferencja prasowa IPN – 23 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

cenę zapłacili. Są dla nas inspiracją i wzorem.

Wiceprezes IPN dr Mateusz Szpytma omówił działania Instytutu upamiętniające Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Odnosząc się do filmu „Polmission. Tajemnice paszportów”, zaznaczył, że akcja ratowania Żydów była nie tylko dziełem grupy polskich dyplomatów – na czele z Aleksandrem Ładosiem, ambasadorem RP w Szwajcarii – ale też tajnym przedsięwzięciem polskiego rządu na uchodźstwie.

Polski rząd przeznaczał na ten cel środki finansowe pozyskiwane z różnych, w tym także z żydowskich źródeł. Film pokazuje również, że ambasada w Bernie współpracowała w tym zakresie z co najmniej kilkoma innymi polskimi placówkami dyplomatycznymi, m.in. w USA, Japonii, Palestynie. Wyraźnie widać również tropy, że w akcję był zaangażowany polski wywiad, którego agenci byli rozlokowani w różnych częściach świata

– powiedział wiceprezes IPN.

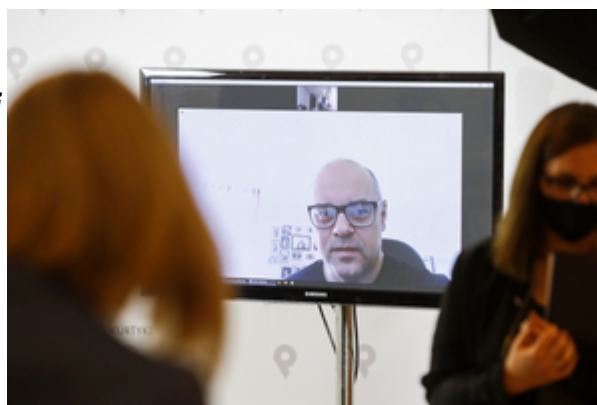
Retransmisja na kanale IPNtv (jęz. polski)

Zastępca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma. Konferencja prasowa IPN – 23 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Konferencja prasowa IPN – 23 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Konferencja prasowa IPN – 23 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Zastępca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma. Konferencja prasowa IPN – 23

Retransmisja na kanale IPNtv (jęz. angielski)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Konferencja prasowa IPN – 23 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Film dokumentalny „Polmission. Tajemnice paszportów”, którego koproducentem (wraz z TVP i PISF) jest Instytut Pamięci Narodowej, przedstawia wątek jednej z największych i najbardziej zagadkowych akcji ratowania Żydów podczas II wojny światowej. Obraz w reżyserii Jacka Papisa jest kontynuacją filmu [„Paszporty Paragwaju”](#) (emisja w TVP Dokument 24.03 o 21:10), opowiada o dalszych losach ratowanych dzięki działalności polskiego rządu RP na Uchodźstwie, polskiej dyplomacji i polskiego wywiadu, we współpracy z organizacjami żydowskimi. W ramach działań tzw. „Grupy Ładosia” udało się uratować od zagłady około 3000 Żydów, wystawiając im fałszywie wypełnione paszporty krajów latynoamerykańskich, m.in. Paragwaju.

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Konferencja prasowa IPN – 23 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Film „Paszporty Paragwaju”

Film „Polmission. Tajemnice paszportów” próbuje rozwikłać najbardziej zagadkowe wątki tzw. akcji paszportowej, czyli działalności polskich dyplomatów w Szwajcarii i żydowskich działaczy społecznych, którzy podczas II wojny światowej ratowali Żydów z całej Europy. Film skupia się przede wszystkim na losach tych, którym udało się ocaleć dzięki latynoamerykańskim paszportom. Głównymi narratorami są tu bezpośrednio ocaleni lub ich potomkowie, co sprawia, że film ten jest także dokumentacyjnym zapisem niezwykłych, jednostkowych losów. Oprócz ocalonych w filmie pojawiają się też historycy i badacze, próbujący dociec prawdy, podjąć niewyjaśnione dotąd kwestie i odpowiedzieć na najbardziej nurtujące pytania.

[Pozostałe działania IPN upamiętniające Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką](#)

[Prezentacja przedsięwzięć IPN upamiętniających Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką \(PDF\)](#)

RYS HISTORYCZNY

24 marca 2021 roku po raz czwarty obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Tego dnia mija dokładnie 77 lat od zamordowania przez Niemców rodziny Ulmów z Podkarpacia oraz ukrywanych przez nich Żydów z rodzin Goldmanów, Didnerów i Gruenfeldów.

Dzień ten ustanowiono – jak zapisano w treści ustawy – „w hołdzie Obywatelom Polskim – bohaterom, którzy w akcie heroicznej odwagi, niebywałego męstwa, współczucia i solidarności międzyludzkiej, wierni najwyższym wartościom etycznym, nakazom chrześcijańskiego miłosierdzia oraz etosowi suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej, ratowali swoich żydowskich bliźnich od Zagłady zaplanowanej i realizowanej przez niemieckich okupantów”. Święto jest wyrazem czci dla wszystkich Polaków, którzy, okazując miłosierdzie i współczucie, pomagali Żydom systematycznie mordowanym przez niemieckich oprawców.